

Oblika in velikost časopisa pri čitanju v gosto zasadenih šolskih klopih, razmetana snov in različna debelina ter oblika črk, kar že vsled podobnosti z dnevnim časopisjem, sili k površnemu čitanju in še marsikaj drugega pa odbija tudi vzgojitelja.

Ideja bližnje življenja v šolskem čitju je vsekakor dobra in je ne moremo zametavati — prinešeno v obliki časopisa pa je ne moremo sprejeti. Mnogo boljše je revijalna oblika, ki pa lahko izhaja tudi večkrat na mesec. Zato je moje mnenje, da ostanemo pri »Našem rodu«, ki naj se še naprej razvija v tem pravcu, kakor se. Kratki članki in novice, kakor so na straneh 87 do 89, 120 do 122, 153 do 154 letošnjega letnika prinašajo dovoljno bližino življenja v šolo. Ako bi naš rod prinašal še več takih stvari v škodo beletristike, ter bi vsak mesec objavil še pregled najvažnejših dogodkov doma in po svetu, bi imeli v razredu snovi, zajete iz življenja, za ves mesec več ko dovolj.

Splošne vesti

— JUU sresko društvo v Litiji vabi tovarišice članice, da dostavijo v roke predsedniku tov. Jožetu Župančiču v Litijo na četrti polni naslednje podatke: 1. svoje ime in priimek (tudi deklinski ime), 2. položajno skupino, 3. službeni kraj, 4. ime moža, 5. njegov poklic in plačilno skupino, 6. njegov službeni kraj, 7. izčrpn družinski podatki in druge socialne razmere. — Dopis naj se dostavi v dvojniku.

—s Za prve razrede smo ponatisnili Ri-bičičevo knjigo »Mihec in Jakec«. S svojo slikopisno metodo ima knjiga čudovite uspehe. Vsi, ki so knjigo uporabljali, so polni hvale o njej. Delo je natrpano z nad 1000 slikami Maksima in O. Garpaja. Da omogočimo nakup knjige tudi revnejšim učencem, smo znižali ceno kartoniranim izvodom od Din 12.— na Din 8.—, vendar le do preklica. Kasneje se bo prodajala knjiga po Din 10.—.

— Stalež šolstva in učiteljski Ban. v dravski banovini izide v založbi Ban. založbe šol. knjig in učil v Ljubljani konec t. m. s podatki, ki so za vsako šolo važni in potrebni. Ker bo naklada »Stalež«, kakor doznavamo, razmeroma majhna in se zaradi vsebine zanimajo in naročajo »Stalež« tudi izvenšolske ustanove in tvrdke, priporočamo tov. upraviteljem in tudi tovarišem(-cam), da pravočasno naroče knjigo.

— 50-letnica »Kmetovalca«. Letos s 1. marcem je preteklo 50 let, odkar je izšla 1. številka tega najbolj ugodnega kmetijskega strokovnega glasila. Doba, ki jo je prehodil »Kmetovalec«, ni bila samo dolga, ampak tudi zelo težavna in polna največjih vplivov, ne samo na našega kmeta, temveč na ves naš narod. Pomisliti moramo, da je prišel »Kmetovalec« izhajati v dobi, ko se je moralo našega kmeta tako rekoč učiti brati in razmišljati o težavah njegovega gospodarstva. 50 dolgih let je »Kmetovalec« bil strokovni svetovalec in vodnik našemu kmetu, ne samo v strokovnih, marveč tudi v njegovih trgovskih in pravnih zadevah. Koliko praktičnih nasvetov iz vsakdanjega življenja je dal »Kmetovalec« v teku svoje dolge 50-letne dobe našemu kmetu, ki smo ga presodili oni, ki ima pregled čez to ogromno delo. Naše poljedelstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo, travništvo in pasništvo, vinogradništvo in kletarstvo, živinoreja in mlekarstvo, konjereja in živinozdravstvo, gozdarstvo, čebelarstvo, gospodinjstvo in ostale pomožne panoge, vse to je našlo v današnjem jubilejnu vedno pravo mesto preduradnega in odločilnega pospeševanja. Nobeno teh panog našega kmetijskega gospodarstva ne bi bilo na tako visoki stopnji razvoja, kakor se danes nahaja, če bi ne bilo »Kmetovalca«. Kljub težkim razmeram, v katerih živi-

Mnenja sem, da bo večina tovarišev(ic) imela iste izkušnje z »Mlado Jugoslavijo«.

Izkušnje, ki jih opisuje tov. Vranc v svojem članku, se mi zde preveč idealizirane in se dajo uporabiti le za prvo, poizkusno številko. Vsled tega se mi njegov poizkus ne zdi pravilen in dovolj objektiv. Treba bi bilo časopis vzeti kot nekaj starega in v šoli že običajnega, ne pa kot novost!

Veliko težavo bi imeli tudi z uvajanjem novega lista v šolo. Neprimerno bolje, se mi zdi, bi bilo dobro vpeljati »Naš rod« med mladino in ga uvesti obvezno po vseh šolah. Tedaj bi se šele prav spoznala njegova velika uporabnost za življenjski pouk. Nekdo, ki v razredu nima splošno uveden »Naš rod«, sploh ne more iz lastne izkušnje govoriti o njegovi uporabnosti pri pouku. Ravno tako pa ne more objektivno govoriti o šolskem časniku.

Toliko od moje strani kot doprinos k razčiščenju vprašanja razrednega čtiva.

M. Zor

mo, moramo priznati, da je »Kmetovalec« ravno dandanes neobhodno potreben za vsakega, ki se zanima za napredek našega kmetijskega gospodarstva. Ta list prinaša poleg potrebnih aktualnih strokovnih člankov in spisov tudi navodila, nasvete in odgovore na vprašanja iz vsega področja kmetijstva. V novjšem času je tudi trgovsko-vnovčevalni pregled za najvažnejše kmetijske proizvode zelo skrbno obdelan, po katerem se naši kmetje s pridom ravnavajo. Trdi se lahko, da kmetjska domaćija, ki nima tega lista, marsikaj prepotrebne pogreša za izboljšanje in preureditev svojega gospodarstva. Jubilejna številka, ki je izšla na 56 straneh v lepi novi opremi, prinaša polno poučnega gradiva, a tudi zgodovinskega pregleda važnih dogodkov, ki so bili v zvezi v tej dolgi dobi z njim in kmetijsko družbo. Ker je naročnina na list samo 25 Din letnih, je očitno, da mora pripeljati za njegovo izdajanje precejšen del kmetijske družbe sama. Vsi prijatelji našega kmeta si bodo gotovo šteli nekako v dolžnost, da bodo »Kmetovalca« kljub težkim časom priporočali za njegovo večje razširjenje. Saj spada »Kmetovalec« kot naše najstarejše kmetjsko glasilu gotovo v vsako kmetjsko hišo.

GIBANJE PODMLADKA JADRANSKE STRAŽE V DRAVSKI BANOVINI.

Nikjer v državi se ni utrdil in razširil PJS tako kot s pomočjo poštvalnega našega učiteljskega v dravski banovini. Na več kot 600 šolah je organiziranih 65.000 mladih stražarjev obeh spolov in vseh kategorij šol: srednjih, strokovnih, meščanskih in osnovnih. Srednje in meščanske šole imajo vse PJS, pretežna večina strokovnih šol enako in tudi 2/3 osnovnih šol je že pod praporom v morje potopljene buzdovane kraljeviča Marka. Prijavljajo pa se vedno še novi Podmladki in člani.

Sekcija PJS v Ljubljani vzdržuje s svojimi Podmladki stalno pismeno zvezo. Podmladki pridno naročajo društvene znake in legitimacije, ki jih imajo naši Podmladkarji v slovenskem jeziku. O. O. JS v Ljubljani je za Božič izdal 10.000 krasnih razglednic s sliko pokrovnitelja JS Nj. Vse prestofonaslednika Petra kot mornarčka ob krmilu. Večino razglednic so razprodali Podmladki in O. O. je moral naročiti novo izdajo. Za Veliko noč bo izdal O. O. tudi krasne barvane razglednice Nj. Vel. kralja. Priporočamo jih brat-skim Podmladkom širom Jugoslavije. Tudi druge predmete, ki se prodajajo v korist JS so Podmladkarji in Podmladkarice ponekod pridno razpečevali. Sekcija deli iz zaloge O. O. Podmladkom brezplačno pomorsko literaturo,

takoj po prevratu smo napravili prvi poizkus s »Šolskimi listi«, ki pa so bili le zasilno sredstvo v najhujši potrebi.

Po vsem tem je moje mišljenje:

1. »Preliterarnim« potrebam naj bo v bodoče namenjen »Zvonček« iz zgoraj navedenih stvarnih razlogov in tudi zato, da se mu popravi krivica (Učitelj — moralna vzgoja).

2. »Mlada Jugoslavija« je potrebna in z ozirom na prvo številko simpatična in dobra. Nje uredništvo mora biti poverjeno absolutno zanesljivim rokam učitelja v učni praksi — učitelja na terenu, ki ga vodi v njegovem delu nekompromisna nacionalna šolska in državljanska miselnost.

Predsednik sekcije Jugoslovenskega učiteljskega združenja za dravsko banovino g. IVAN DIMNIK se je o novem listu izrazil sledeče:

Brez dvoma bi moral biti šolski list naš ideal, ki bi izpopolnjeval naše čitanke ter tako vezal pouk z življenjem. Z eno številko ni mogoče pokazati v polni meri te naloge, da bi prepričali o potrebi lista one, ki v šoli še niso občutili tega. Ti bi morali nekaj dni posetiti razrede onih učiteljev, ki z vso skrbnostjo, vestnostjo in požrtvovalnostjo zbirajo slike in opise primerne otroški duši iz vsakdanjega življenja in jih pritrjujejo v razredu na časopisno desko, ki je učencem najljubše razvedrilo in najboljša življenjska šola. Na tej deski se vidi »Mlada Jugoslavija« v vsej svoji pestrosti. Otroci žive z njo, učitelji pa so njeni najgorečnejši idejni poborniki.

Krivo ko delati šolskim čitankam, ako bi mislili, naj jih šolski časopis nadomesti. Kar je najboljše in stalne vrednosti v njem, bo moralo itak pozneje priti v čitanko, ki bodo s tem oživljale in ne zastarele. Trajne zaklade naroda, pa bo mladina morala črpati iz čitank.

razposlala je vsem šolam himno JS, da jo bo prepevala vsa slovenska mladina in na kongresu JS leta 1935. mogočno manifestirala za naše morje.

Glavna naloga, ki sta si jo zadala ljubljanski in mariborski O. O. JS je, da čim prej zgradi ob Jadranu mladinski dom za revne, potrebne in delovne Podmladkarje. V ta namen je banovinska eksekutiva JS ustanovila posebni socialni fond, kamor se stekajo dohodki od razprodanih društvenih izdaj. Prodajajte jih, Podmladki, s tem boste koristili predvsem sebi! V kratkem dobe vsi Podmladki društvene koleke v razpečevanje. Pridno na delo, da bo dom prej resnica! Tudi šolske potreščine, mineralna voda Rog. Slatine in nekateri gospodinjki predmeti se prodajajo v korist soc. fondu. Zaveden Podmladkar zahteva vedno le te! Rogaška Slatina nam je že izročila 20.000 Din za socialni fond. Dne 15. aprila priredi O. O. JS v Ljubljani v namene soc. sklada veliko javno tombolo. Ljubljanski in okoliški Podmladkarji in Podmladkarice pridno prodajajo tombolske tablice. Glavni dobiček je 5000 Din v gotovini. Dobitkov je pa preko 300. Podmladki dobe 10% od razprodanih tablic za svoje izlete. Tudi mariborski O. O. JS priredi v iti namen s svojimi Podmladki javno tombolo.

V dravski banovini so odstopili naši mladinski listi »Naš rod«, »Omladin«, »Razor«, »Vrtec« in »Zvonček« del svojega prostora pokretu PJS in priobčajo članke o našem morju in pomorstvu kot tudi druge društvene omlase. Sekcija PJS se jim za njihovo naklonjenost najlepše zahvaljuje! Podmladkarji in Podmladkarice, naročajte se pridno na imenovane liste, saj so pisani za Vas in delujejo v Vaše dobro! Dopisujte pa pridno tudi v oficijelno glasilu »Podmladak Jadranske straže«, ki izhaja v Splitu in ki naj bi bili naročeni nanj vsi Podmladki!

Naše vrste rastejo in se večajo in to nam je v bodrilo, da nadaljujemo s svojim domoljubnim delom, dokler ne bo slednji slovenski učenec in dijak, moški in ženska, v našem kolu.

Tedaj pa ne bomo na vrhuncu poti, tedaj se bo naše delo šele pričelo!

Čuvajmo naše morje!

NBI! Gorenji članek je poslala Sekcija PJS v vse naše mladinske revije. »Učit. tov.« ga prinaša v informacijo učiteljskega, ki naj takoj ukrene vse potrebno zaradi izletov.

† ŠOSTARIČU ALEŠU!

(4. III. 1934.)

Odhajamo in prihajamo, mi potniki, a »dneva ne pove nobena prat'ka«.

Zopet je odšel iz naših vrst mož, pionir vzgoje in prosvete. Potnik nemirnega duha je zdaj našel svoj toliko zaželjeni mir, ki ga je iskal širom jugoslovenskih krajev, v Beli Krajini, v Slovenski Gradščanski in še mnogih krajih najsevernejšega dela naše domovine. Našel ga je v svežih gozdovih prekmurske Goriciške, katerih prvi pomladni dihi mu je za vedno zaprl oči.

Kdor ga je poznal in obiskal, mu je rad pripovedoval o svoji rodni, šegavi strigovščini zgodbe svojih težko doživljenih dni. Če je dovedla koga iz naših vrst pot sem gori do najsevernejšega tromejnika, ga je lahko videl pred šolo, simpatičnega, zgodaj osivelega starčka.

Čuval je obmejno šolo v Trdkovi eno desetletje, čuval je tromejnik in tri tih vase nas zamešljene Goriciške. — Zdal ga ni več. Počiva med ljudmi, ki jim je bil tako dolgo čuvar. Oni mu bodo čuvali tihi grob. Naj mu bo zemljica lahka!

— Vse cenjene čitatelje opozarjamo na današnji inserat »Knjižnih zbirke« Tiskovne zadruge. Zlasti priporočamo knjigo Františka Langerja »Pes druge čete«, ki sodi med sto zlatih knjig, ki imajo na Češkem največji uspeh.

treba izmisli se eno zraven, sta ostali obe zanič.

Konkretno:

Ljubljanski »Naš rod« in njegov tržaški predhodnik »Novi rod« sta ustvarila po vojni novo vsebinsko in oblikovno tradicijo v naši mladinski književnosti. Rodila sta se iz stvarne potrebe, gojila ju je pa ljubezen urednikov in sotrudnikov, zato sta zrasla in se razmahnila do tako lepega viška.

Poizkus z »Mlado Jugoslavijo«, kakor se nam predstavlja v eksperimentativni številki, pomeni prelom s to tradicijo (ki je tradicija v dobrem pomenu besede) in padec navzdol. Če bi danes imeli eksistenčne možnosti za dva lista takšne vrste, bi dejal, naj zaradi ljubih ambicij ali česar koli izhaja poleg mesečnika še štirinajstnevnik. Kakor hitro pa se postavi na alternativno stališče, je potrebna drugačna odločitev.

Evo zakaj: »Mlada Jugoslavija« ne predstavlja novega tipa mladinskega lista ne vsebinsko, še manj oblikovno. Poizkusna številka prica, da je ta reč zamišljena le kot nekakšen pospremi odmev aktualnih dogodkov v mladinski izdaji. Kaj res drvi čas tako strahotno hitro mimo nas, da mesečnik z vsebinskimi, oblikovnimi in grafičnimi prilastki, kakor je »Naš rod«, ne more zajeti tega napredka? Mislim, da je to zelo varljiva sodba, če je sploh sodba.

Ne morda takoj, toda postopoma, prav gotovo pa v svoji zadnji konsekvenci bi list tipa, kakor ga prinaša poizkusna številka »Mlade Jugoslavije« omenil poplivenje in požurnost mladiškega slovstva. Kot poklicni častnik se zavedam, kaj to pomeni. Napredek, kolikor ga je, ne zastari v enem mesecu prav nič, vsakih štirinajst dni pa se tudi ne porajajo vekovite ideje. Senzacije pa mladini niso potrebne, kakor tudi ne plaža, kakršna se dan današnji bohoto po vseh brazdah naše leposlovne njive.

Osebnne zadeve

—i Napredovali so v VII. skupino: Mer-vič Bogomila iz Koprivnice, Požar Vaclav iz Adlešičev, Peternel Ludvik iz Dolge vasi, Pertl Marija iz Negove, Bratkovič Anton iz St. Janža, Bele Denise iz Gorij, Premk Irena iz Igavasi, Mrak Jože iz Mengša, Vokač Ivan iz Zg. Polskave, Jelenec Božidara iz Boh. Sred. vasi, Jarc Vera iz Strekljaveca, Cestnik Berta iz Maribora, Zajec Franciška iz Creš-njice, Jazbar Štefanija iz Boh. Sred. vasi, Inkret Alfonz iz Senkovturna, Vidmar Olga od Sv. Jedrti. — V VIII. skupino: Jesih Ivana iz Topolščice, Paternoster Marija iz Hrast-nika, Kete Antonija od Sv. Lenarta, Čič Albin iz Ivancev, Pajek Josipina od Sv. Lovren-ca, Kušar Katarina iz Mošenj, Vrsk Valerija iz Birčne vasi, Tavželj Josip iz Ormoža.

Učiteljski pravnik

ZAKON O IZPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O TAKSAH. POBIRANJE NOVIH TAKS.

(Služb. list 28. febr. 1934. Kos 17/150.)

V »Službenih novinah« z dne 27. febr. so objavljene sedaj tudi izpremembe in dopolnitve k taksnemu in pristojbinskemu pravilniku. Iz tega novega pravilnika navajamo, naslednje najvažnejše določbe:

Taksa na račune

Po novem besedilu tarifne številke 34, se plača takso 0,50 odnosno 1 Din na račune, note, poročila in slična pisma, ki jih trgovci in obrtniki izdajo drug drugemu ali pa tretjim osebam o terjatvah in dobavah, ki izvirajo iz njihovega posla, ne glede na to, ali se potrjuje izplačilo ali ne, odnosno če so jih izdajatelji podpisali ali ne, nadalje na račune za oddane sobe in za potrošnje v hotelih, restavracijah, kavarnah, gostilnah in lokalih, kjer se troši jed in pičala, kakor tudi na obračune denarnih zavodov in delniških družb o poslovanju z blagom in na obračune denarnih zavodov o eskontiranju menic in zadolžnic. Taksa v višini 0,50 Din se plača na račune v znesku od 20 do 100 Din, za vse račune preko 100 Din pa znaša taksa 1 Din.

Izdajanje takih računov, not, poročil in sličnih pisem o terjatvah dobavah in potrošnih je za vsakega obvezno, če znaša vsota najmanj 20 Din, odnosno če sploh ni navedena vsota. Kdor ne plača te takse, se kaznuje s 50 kratnim zneskom neplačane takse. Računi med glavnim obratom in podružnico niso podvrženi tej taksi in tudi ne poročila, da je menica eskontirana. Taksa na račune, note, poročila in slična pisma, kakor tudi na obračune denarnih zavodov se plača z uporabo monopoliziranih taksnih obrazcev. Ti monopolizirani računi, note in ostali obrazci bodo izdani v blokih po 25 in 50 komadov in bo treba poleg takse plačati tudi stroške za izdelavo teh računov.

V primeru, da je nekomu zaradi notranje ureditve njegovega obrata potrebno, da te obrazce izda v več primerih ali v posebni obliki, bo lahko sam naročil in nabavil potrebne bloke takih obrazcev, vendar bo moral pred uporabo vsakega bloka predložiti tak blok zaradi taksiranja davčni upravi, ki bo na vsak originalni list računa odnosno note in obrazca vtisnila takso 0,50 odnosno 1 Din.

Takso na tej tarifni številki je treba plačati tudi na knjižice, v katere trgovci in obrtniki vpisujejo posameznim osebam blago, ki so ga odpremili odnosno izdali. Taksa na tako knjižico znaša letno 5 Din. Pričakovati je, da se bo uporaba takih nabavljanih knjižic razširila in povečala, zlasti v primerih, kjer stranka redno kupuje v eni in isti trgovini in bi bilo sicer treba za vsak nakup preko 20 Din

Mesečna revija ima vsebinsko, oblikovno in grafično vzgojno vrednost, ki se kaže v estetskem vplivu na otroke. Te vzgoje ne kaže zanemarjati. Štirinajstnevnik bi po izkušnjah, ki jih kažejo konkretni primeri v našem tisku, ne pomenil nobene obogatitve mladinskega slovstva. Zato pravim: Čuvajmo »Naš rod« in ne tvegajmo eksperimentov z »Mlado Jugoslavijo«, da ne omajamo podlage za dober mladinski list, ki ima sposobne sotrudnike, 21.000 naročnikov in je po številu bravcev gotovo še bolj aktiven kakor po svojem naročniškem kadru.

G. FRANCE VODNIK, urednik »Doma in sveta« piše:

Namera, da bi se mesečnik »Naš rod« nadomestil z mladinskim časopisom po vzorcu »Mlade Jugoslavije«, je po mojem mnenju ponesrečena. Takša sprememba bi ne bila napredek, marveč občutno nazadovanje. Očitek, češ, da je »Naš rod« preveč literaren — pri tem važno vprašanje: ali je to očitek mladine, kateri je mesečnik namenjen, ali koga drugega? — nikakor ni zadostno opravičilo za takšno spremembo, zlasti ko se more ta, rečimo enostranost odpraviti s tem, da se uvedejo nove rubrike. Časopis pa je bil za mladino, kateri je »Naš rod« namenjen, velika škoda. Dočim »Naš rod« vzgaja v nji čut za trajne kulturne vrednote, posebno zmisel za lepo knjigo, med katere moramo šteti tudi revije, bi časopis po vzorcu »Mlade Jugoslavije« v tem ozirom nujno vplival nanjo poplитуjoče že s svojo obliko, a tudi z vsebino, ki bi se v tako zamišljenem okviru nujno vse preveč približala žurnalizmu. Danes, ko zunanja civilizacija ruši duhovne osnovne kulture in dnevna žurnalistika ubija čut za tvorno delo, pač ni priporočljivo, da že mladino navajamo k površnosti in senzacijam, namesto da bi jo vodili z deli duha ter jo tako vzgajali za pravo kulturo. (Anketa se nadaljuje.)